

Jeugdliteratuur met talige diversiteit

Dit document/product is één van de opbrengsten van het project “Een opPEPper voor het positieve taalklimaat met de hulp van jeugdliteratuur”, dat mede mogelijk is gemaakt door het NRO Comeniusprogramma Teaching Fellows Comenius Teaching Fellows 2024. Het project is uitgevoerd binnen het lectoraat Taal & Ontwikkeling op Hogeschool KPZ in Zwolle, binnen de associate degree Pedagogisch Educatief Professional.

Het doel van dit project was het ontwikkelen van een module rond talige diversiteit voor de ad PEP, waarin studenten:

1. Via jeugdliteratuur bewust worden van maatschappelijke en persoonlijke normen rond taaldiversiteit. Er is een lijst opgesteld van rijke jeugdliteratuur waarin talige diversiteit een rol speelt, waarvan drie boeken zijn uitgewerkt.
2. Met behulp van een reflectieroute reflecteren op hun handelen en denken in talig diverse situaties;
3. Aan de hand van een competentielijst gericht werken aan competenties rond taalinclusief werken in het domein kind en educatie;
4. Kennis vergaren over talige diversiteit, onder andere door het bestuderen van een FAQ (frequently asked questions).

Dit product hoort bij doel 1. Deze lijst bevat boeken waarin talige diversiteit centraal staat. Er staan boeken op voor diverse doelgroepen, aansluitend bij de context waarin PEP-studenten werken. De eerste drie boeken worden ingezet in de ontwikkelde module en zijn verder uitgewerkt.

Mei, 2026

Annemarie Regeling, Claire Goriot en Lotte Mensink

Boekenlijst talige diversiteit

Titel + jaar van uitgave	Auteur	Doelgroep	Samenvatting	Hoe komt talige diversiteit hierin naar voren?
<i>Gebruikt in de module</i>				
Home in a lunchbox, 2024	Cherry Mo	3+	Een meisje verhuist van Hongkong naar de Verenigde Staten. Ze mist thuis tijdens haar eerste schooldagen en ze spreekt de nieuwe taal nog niet. Er is regelmatig sprake van miscommunicatie. Ze ontdekt dat vriendschap kan beginnen via een broodtrommel.	De eerste dagen schrijft het meisje belangrijke woorden in haar nieuwe taal op haar hand; welke woorden zouden voor jou in een nieuw land essentieel zijn?
Misjka, 2022	Edward van de Vendel, Anoush Elman en Annet Schaap	8+	Roya is met haar gezin gevlucht uit Afghanistan en verhuist met haar broers en ouders naar hun eerste échte huis in Nederland. Dat betekent dat ze ook naar een nieuwe school gaat, een huisdier krijgt en nieuwe vriendschappen aangaat.	Roya komt met haar broers op een nieuwe school. Op deze school mogen de leerlingen in hun thuistaal spreken; mag dat ook op jouw praktijkplek?
Pamoeck, 2023	Cora Sakalli	9+	Franka's ouders zijn uit elkaar, wat de nodige spanningen met zich meebrengt. Ze krijgt een nieuwe buurjongen: Orkan. De Turkse Orkan heeft stiekem een kat meegesmokkeld en draagt een geheim met zich mee.	Pamoeck betekent katoen in het Turks, ken je nog andere diernamen uit andere talen? Welke gelijkenissen zie je tussen de woorden voor papa en mama in verschillende talen? Franka's oma baseert haar eerste indruk op het uiterlijk en de taal van Orkan's familie; zou dit bij elke 'vreemde' taal zo zijn geweest?

<i>Overige titels</i>				
Feest voor Ilyas, 2020	Khadija Timouzar & Mijke Coebergh	1,5-3	Ilyas is jarig! Hij ontvangt bezoek, er is taart en er zijn slingers. Op de laatste pagina staat de vertaling van de belangrijkste begrippen uit het boek in het Arabisch, Frans, Papiaments, Pools, Sranantongo en Turks	Welke woorden zijn belangrijk in het leven van een peuter? Welke woorden kun jij eigen maken?
Wat je moet doen als je een andere taal wilt leren uit: Wat je moet doen als je over een nijlpaard struikelt, 2019	Edward van de Vendel & Martijn van der Linden	9+	In dit gedicht leer je Noors en merk je op een grappige manier hoe deze taal wel en juist niet op het Nederlands lijkt	Welke gelijkenissen en verschillen zie jij tussen het Noors en Nederlands.
Naar het noorden, 2017	Koos Meinderts	10+	Jaap, Nel en kleine kees uit Den Haag worden tijdens de Hongerwinter naar het noorden gestuurd. Onderweg vinden ze vriendschap, verlies en onverwachte moed. Wanneer de oorlog voorbij is, moeten ze weer afscheid nemen van hun Friese gezinnen en gaan ze terug naar Den Haag	Welke status heeft het Fries in Nederland? Begrijp je dat de ouders van Jaap het lastig vinden dat hij soms Fries spreekt? Taaldiversiteit is van alle tijden
Vandaag komen we niet meer thuis, 2024	Enne Koens en Maartje Kuiper	10+	Mirza vlucht met zijn vader vanuit Nederland naar het thuisland van vader. Mirza mist Lucas, zijn vriend. Een verhaal over heimwee, vluchten en aanpassen.	De schrijfster heeft zelf een taal (het Levaars) verzonnen voor dit boek. Herken je hier andere talen in? Zou er iets veranderen aan het boek als het een herkenbare taal/land was? Welk gevoel krijg je bij de zin: "De taal klinkt als een stofzuiger die over het kleed, het hout en dan weer over koude stenen tegels gaat"

Het Ministerie van Oplossingen en het spook van de Haviksburcht, 2016	Sanne Rooseboom en Mark Janssen	10+	De Internationale Conferentie voor alle Ministeries van Oplossingen ter wereld wordt gehouden vlak bij een spookachtige Haviksburcht. Als een groep kinderen kan bewijzen dat het er niet spookt, mag het weer bewoond worden.	Wat vind je van de (normatieve) uitspraak: “Je vader zal wel trots op je zijn dat je zo goed Frans spreekt”? Welke taal is het ‘knapst’ om te spreken?
Stiefkind, 2013	Selma Noort	12+	Virginia heeft gescheiden ouders en brengt één vakantieweek door bij haar moeder. Met en bij haar Engelse moeder gaat het niet goed. Virginia wordt getuige van zinloos geweld; ze blijkt één van de daders te kennen.	De moeder van Virginia spreekt Engels, hoe zou dat voor Virginia zijn? De ADO-supporters praten Haags, wat doet dit dialect met deze personages? Wat vind je ervan als mensen in een dialect spreken?
De flat aan het einde van de wereld, 2022	Arndís Pórarinsdóttir en Hulda Sigrún Bjarnadóttir	12+	Björk reist naar een eiland heel ver weg om op bezoek te gaan bij oma. Het leven op dit eiland gaat er heel anders aan toe dan ze gewend is en ze moet zich dan ook aanpassen. Om te communiceren met een dove tweeling, moet Björk gebarentaal leren.	Welke status heeft het Fries in Nederland? Begrijp je dat de ouders van Jaap het lastig vinden dat hij soms Fries spreekt? Taaldiversiteit is van alle tijden
De rest van ons leven, 2022	Els Beerten	12+	Dit verhaal speelt zich af voor, tijdens en na WOII. De Italiaanse Fredo en Vito ontmoeten elkaar in een krijgsgevangenenkamp in Engeland, en keren samen terug naar Italië. Oorlog, migratie en veerkracht spelen en rol.	Zou jij in een nieuw land contact zoeken met mensen uit je vaderland? Welke invloed hebben de Italiaanse en Engelse zinnen in dit boek op jou?
De zoon van de Berentemmer, 2022	Xavir-Laurent Petit	12+	Ciprian is zoon van een berentemmer en samen met zijn Roma gezin leeft hij een rondzwervend bestaan. Wanneer het gezin, via mensensmokkel, in Parijs komt, blijkt Frankrijk geen paradijs te zijn. Tot Ciprian een groot talent voor schaken blijkt te bezitten.	Ken je een kinderliedje in jouw/een dialect? Welk gevoel roept het bij je op? Hoe komt het bepaalde talen een hogere status hebben dan andere? Denk aan Frans vs. Roma/Roemeens